

BIJ EEN AFSCHEID: DE LAATSTE GROTE REIS VAN FIRMIN CRIEL

Op 11 februari 2016, bij de uitvaart van bestuurslid Firmin Criel, bracht de Reizigersbond hulde aan deze dierbare strijdmakker voor beter toegankelijk openbaar vervoer. Firmin was een veelzijdig man. In 1984 maakten wij kennis, in de rand van een bijeenkomst van een blindenvereniging. Het ging toen over de nieuwe IC-IR-treindienstregeling van de NMBS. Meteen werd afgesproken om, in de schoot van de toen ook al pas opgerichte reizigersvereniging Bond van Trein-, Tram- en Busgebruikers (BTTB), een werkgroep Visueel Gehandicapten op te richten. Nadien werd dit de werkgroep toegankelijkheid van de Reizigersbond, kortweg REBO. Firmin was werkgroepvoorzitter. Hij werd er ondersteund door enkele leden die ervaringsdeskundigen zijn.

Firmin was de stuwende kracht achter vele acties. Denk maar aan twee grote studiedagen in Gent over toegankelijkheid, in 1986 en in 2011, die tientallen belangstellenden én de OV-bedrijven aantrokken. Firmin gaf een lezing in München, in 2007, op een bijeenkomst van EPF, de koepel van de Europese reizigersverenigingen. In het Vlaams parlement gaf hij in oktober 2014 een lezing voor 150 personen, over het wensenpakket van personen met beperkte mobiliteit. Gedurende jaren waren er de brieven en de acties tegen de storende reclame op ruiten van tram en bus. Acties ook voor betere toegankelijkheid van stations, haltes en rollend materieel.

Begin februari 2016 ging een nieuwe regeling in: in grotere stations volstaat voortaan een aanmelding minstens 3 uur vooraf om NMBS-begeleiding naar en van het treinperron te krijgen. Voorheen moest dat minstens 24 uur vooraf worden aangevraagd. Het is één van de vele verwezenlijkingen waar Firmin aan meewerkte. Ook de afwijkende, opvallende schildering van de treindeuren, de kleur van de haltebellen en van de haltebelhouders in tram en bus, het felle geel van de haltestangen in de nieuwe bussen en trams: zonder Firmin was dit allicht niet zo snel noch op zulke grote schaal tot stand gekomen. Firmin bestudeerde de voorzieningen voor visueel gehandicapten in Wenen, Dresden, Lyon, Linz, Manchester, enz. Een verslag van deze studiebezoeken verscheen in het vakblad *De Verkeersspecialist* en leest u elders op deze webstek.

Bij monde van de toegankelijkheidscoördinator en van een verantwoordelijke van het rollend materieel betuigde de Vlaamse Vervoermaatschappij De Lijn haar deelneming in de rouw die de familieleden, de vrienden en de kennissen van Firmin trof.

Door zijn inzet als vrijwilliger binnen REBO verwierf Firmin bekendheid, sympathie en steun. Hij was jarenlang lid van de Raad van Advies van De Lijn Oost-Vlaanderen. Hij werd door Gents burgemeester Daniel Termont gevraagd om te zetelen in de klankbordgroep Sint-Pietersstation. Firmin werd in 2015 door federaal minister Jacqueline Galant aangeduid als effectief lid van het Raadgevend Comité van de Treinreizigers, het officiële adviesorgaan van de NMBS. Hij nam graag en actief deel aan deze bijeenkomsten.

Tijdens het uitoefenen van zijn beroep bij het Ministerie van Openbare Werken greep Firmin de kans om het oversteken van drukke kruispunten voor slechtzienden en blinden veiliger te maken. Hij onderzocht ter plekke de plaatsing en de werking van zogenaamde rateltickers aan voetgangersverkeerslichten. Hij kwam in dat ministerie ook in aanvaring met ingenieurs die uitsluitend oog hadden voor het autoverkeer en de zwakke weggebruiker verwaarloosden.

Daarnaast had Firmin een ongebreidelde fantasie. Zo was hij de auteur van een twintigtal romans, novellen en dagboeken. Op zijn eigen, onnavolgbare wijze, slaagde hij erin dingen gedaan te krijgen die de meesten als onmogelijk en onhaalbaar zouden beschouwen. Een voorbeeld. Firmin slaagde er in 2007 in om Ingrid Lieten, de toenmalige directeur-generaal van De Lijn, te overhalen hem een heuse tram ter beschikking te stellen voor een rollende persconferentie. Zijn roman *Moord in de tram* werd voorgesteld tussen Evergem en Flanders Expo in Gent. Een ander boek werd voorgesteld in het Gravensteen. Het boek *Miss Ganda* werd gepresenteerd in het Internationaal Congreentrum te Gent, compleet met danseressen. Firmin was nog twee boeken aan het schrijven toen hij overleed.

Een sprekend citaat uit zijn boek *Een lange reis*: “Een goede reis is een zeer goed voorbereide reis. Vooraleer te vertrekken moet men nagaan welke treinen, trams of bussen men moet nemen om zo snel mogelijk ter bestemming te komen. En dat is het grote verschil met de grote reis die ons leven is. Deze reis is niet voorbereid. Het is net alsof de reiziger ergens aankomt, waar men geen enkele informatie kan raadplegen, zodat hij dan maar in de eerste de beste trein stapt en zijn reis verderzet...”

Nog te vermelden is Firmins uitgebreide kennis van klassieke muziek. Zo bezocht hij nog het Haus der Musik in Wenen en het porseleinmuseum in Meissen, nabij Dresden. Firmin genoot van de muziek, gespeeld in porseleinen instrumenten.

Op wat rijpere leeftijd had Firmin dan Rita Lapage en haar familie ontmoet. Zij mochten Firmin leren kennen als een innemend iemand met een groot hart. Hun huwelijksgeluk, in Gent en daarna in Ronse, mocht niet lang duren.

Voor zijn familie, vrienden en kennissen is het onverwacht heengaan van Firmin een zware slag. Vzw Reizigersbond zal de taak die Firmin zich gesteld had – samen ijveren voor beter toegankelijk openbaar vervoer – verder zetten, in herinnering aan zijn ideaal en in trouw aan zijn levenslang engagement voor een openbaar vervoer dat ook voor blinden en slechtzienden veilig toegankelijk zou zijn.

Als blinde slaagde Firmin er in om ons én de beleidsverantwoordelijken de ogen te openen voor de vele hindernissen die slechtzienden dag in dag uit tijdens hun verplaatsingen met het openbaar vervoer en op het openbaar domein moeten trotseren. Dank je wel, Firmin, en vaarwel!